

ANDRZEJ SAPKOWSKI

Haltiaín verta

The WITChER

NOITURI 3

Suomentanut Tapani Kärkkäinen

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

Puolankielinen alkuteos
Krew elfów

© 1994, by Andrzej SĄPKOWSKI
Published by arrangement with "Agence de l'Est" Literary Agency.

Suomenkielinen laitos © Tapani Kärkkäinen ja WSOY 2012

ISBN 978-951-0-39023-8

Painettu EU:ssa

*Elaine blath, Feainnewedd
Dearme aen a'cáelme tedd
Eigean evelienn deireádh
Que'n esse, va en esseáth
Feainnewedd, elaine blath!*

Kukkanen, baltialasten parissa suosittu kehtolaulu ja loru

*Totisesti minä sanon teille, on koittamassa
miekan ja tapparan aika, tuiman tuiskun aika.
On koittamassa Valkean kylmyyden ja Valkean
valon aika, Hulluuden aika ja Ylenkatseen aika,
Tedd Deireádh, Lopun aika. Maailma kuolee pak-
kaseen ja syntyy uudelleen uuden auringon noustua.
Se syntyy Vanhemmasta verestä, Hen Ichaerista,
kylvetystä siemenestä. Siemenestä, joka ei idä vaan
räjähtää liekkiin.*

*Ess'tuath esse! Niin tulee käymään! Tarkatkaa
merkkejä! Millaisia nuo merkit ovat, sen minä
kerron teille: ensin on maa virtaava Aen Seidhen
verta, haltiain verta...*

*Aen Ithlinnespeath,
Ithlinne Aegli aep Aevenienin ennustus*

Ensimmäinen luku

Kaupunki palaa.

Kapeat kujat, jotka johtavat vallihaudan ja ensimmäisen tasanteen suuntaan, hohkavat savua ja tulta; liekit ahmivat vieri viereen rakennettujen talojen olkikattoja, lipovat linnan muureja. Lännestä, satamaportin suunnasta, kantautuu yhä kovempaa meteliä, raivoisaa taistelun kalsketta, muurimurtajan kumeea jyskettä sen ravisuttaessa kaupungin muureja.

Kaupunki on jäänyt hyökkääjien käsiin näiden äkkiarvaamatta murrettua barrikadin, jota killan jousimiehet ja hilparein aseistautuneet porvarit puolustivat. Hevosia mustine satulaloimineen lentelee esteen yli kuin aaveita, ja kirkkaat, välkehtivät miekanterät kylvävät kuolemaa pakoon säntäävien puolustajien joukoissa.

Ciri tuntee, miten häntä satulankaareissa pitelevä ritari painaa kannuksiaan hevosen kylkiin entistä tiukemmin. Hän kuulee huudon. Pidä kiinni, mies huutaa. Pidä kiinni!

Toisia Cintran väreihin sonnustautuneita ritareita laukkaa heidän ohitseen taistellen samalla raivoisasti nilfgaardilaisia vastaan. Ciri näkee silmäkulmastaan hetken ajan sinikeltaisten ja mustien viittojen mielipuolisen pyörteen ja kuulee teräksen paukkeen, terien kalahtelun kilpiä vasten, hevosten hirnunnan...

Huudon. Ei, ei huutoa. Karjahduksen.

Pidä kiinni!

Pelko. Jokainen isku, jokainen riuhtaisu, hevosen jokainen hyppy raastaa kipeästi remmiä puristavia kämmeniä. Kivuliaaseen kouristukseen vääntäytyneet jalat eivät saa tukea mistään, savu saa silmät valumaan vettä. Häntä pitelevä käsivarsi salpaa hengityksen, tukehduttaa, painaa tuskallisesti kylkiluita. Jossain lähellä joku huutaa – hän ei ole koskaan kuullut mitään vastaavaa. Mitä miehelle pitää tehdä, jotta hän huutaisi noin?

Pelko. Henkeäsalpaava, halvaannuttava, tukehduttava pelko.

Taas rauta kalskahtelee, taas hevoset korahtelevat. Talot ympärillä tanssivat, ja siellä missä äsken oli vielä mutainen katu täynnä ruumiita ja pakoon lähteneiden jättämää tavaraa, on nyt tulta syökseviä ikkuna-aukkoja. Cirin selän takana oleva ritari päästää yhtäkkiä kummallisen yskänkorahduksen. Remmiin tarrautuneille käsille hulvahtaa verta. Karjahdus. Nuolen ujellus.

Kaatuminen, rytkähdys, kivulias iskeytyminen haarniskaa vasten. Aivan vieressä jymisevät kaviot, pään päällä vilahtaa hevosen vatsa ja repeytynyt satulavyö, toisen hevosen vatsa, musta loimi lepattaa. Ähkäisy, jollaisen puunhakkaaja päästää kirvestä heilauttaessaan. Mutta nyt ei iske kirves puuhun, vaan rauta rautaa vasten. Tukahtunut, kumea huuto, ja aivan Cirin vieressä jokin iso ja musta kaatuu loiskahtaen mutaan, veri roiskuaa. Panssaroitu jalka nytkähtää, tempoilee hetken, kyntää maata valtavalla kannuksella.

Riuhtaisu. Jokin voima nostaa Cirin ilmaan ja painaa hänet sitten satulan kaartaa vasten. Pidä kiinni! Taas rytkytään eteenpäin, laukataan kuin mielipuolet. Kädet ja jalat etsivät epätoivoisesti tukea. Hevonen nousee takajaloilleen. Pidä kiinni...! Ei ole mistä pitää kiinni. Ei mitään... Ei... Sen sijaan on verta. Hevonen kaatuu. Mahdotonta hypätä pois kyydistä, tempautua irti, riuhtaista itsensä panssaripaidan verhoaman käsivarren puristuksesta. Mahdotonta väistää verisuihkua, joka osuu kasvoille ja niskaan.

Rytkähdys, mudan losahdus, raju iskeytyminen vasten maata, joka villin ratsastuksen jälkeen tuntuu pelottavan liik-

kumattomalta. Hevonen korahtaa ja vingahtaa sydäntäsärkevästi yrittäessään nostaa takapäätään ylös. Hevosenenkien kopinaa, silmissä vilahtelevia vuohisia ja kavioita. Mustia viittoja ja loimia. Huutoja.

Kujalla palaa, punainen tuliseinäjä ärjyy. Sitä vasten näkyy valtavan kokoinen ratsumies, hänen päänsä näyttää kohoavan palaviin kattojen ylle. Mustan loimen peittämä hevonen tanssii, riuhtoo päätään, hirnuu.

Ratsumies katsoo Ciriin. Ciri näkee, miten silmät kiiluvat petolinnun siivin koristellun ison kypärän silmikossa. Hän näkee, miten tulipalo heijastuu alas lasketun käden pitelemän miehen leveällä terällä.

Ratsumies katsoo. Ciri ei pysty liikkumaan. Häntä pitelevät aloillaan kuolleen miehen tahdottomat kädet, jotka ovat jääneet hänen vyötärönsä päälle. Häntä estää liikkumasta jokin raskas ja verestä märkä, jokin mikä lojuu reiden päällä ja naulitsee hänet maahan.

Häntä estää liikkumasta myös pelko. Hirveä, sisuskaluja vääntävä pelko, jonka takia hän ei enää kuule haavoittuneen hevosen vikinää, tulipalon mylvintää, kuolevien ihmisten karjahtelua eikä rumpujen jyskettä. Ainoa millä on mitään väliä, ainoa mikä merkitsee jotakin, on pelko. Se on ottanut mustan, siipikoristeista kypärää pitävän ritarin hahmon, joka on jähmettynyt roihuavien liekkien punaista taustaa vasten.

Ratsumies painaa kannuksia hevosensa kylkiin, petolinnun siivet hänet kypärässään räpsyvät, lintu kohoaa lentoon. Se käy puolustuskyvyttömän, pelon jähmettämän uhrinsa kimppuun. Lintu – vai ritari? – huutaa ja räähky, kammottavasti, julmasti ja voitonriemuisesti. Musta hevonen, musta haarniska, musta liehuva viitta, ja kaiken takana tuli, tulimeri.

Pelko.

Lintu räähky. Siivet räpsyvät, sulat iskeytyvät kasvoihin. Pelko!

Apua. Miksi kukaan ei auta minua? Olen yksin, olen pieni, olen avuton, en voi liikkua, en saa edes ääntä kauhun kuristamasta kurkustani. Miksi kukaan ei tule apuun?

Pelottaa!

Silmät liekehtivät ison, siivekkään kypärän silmikosta. Musta viitta peittää kaiken...

”Ciri!”

Ciri heräsi hiestä märkänä ja jäsenet puuduksissa, ja hänen oma huutonsa, johon hän oli herännyt, vapisi ja väreili yhä jossain hänen sisällään, rintalastan alla, poltti kuivaa kurkkua. Huovan ympärille kouristuneisiin käsiin sattui, selkää särki...

”Ciri. Rauhoitu.”

Ympärillä aukeni pimeä ja tuulinen yö, joka yksitoikkoisesti ja soinnukkaasti humisi mäntyjen latvustoissa ja natisutti puiden runkoja. Tulipalo ja huudot olivat vaienneet, enää vain oksat suhisivat kehtolauluaan. Vähän matkan päässä leirinuotio sykki valoa ja lämpöä, liekit kiiltelivät valjaiden soljissa, heijastuivat punaisina satulaa vasten nojaavan miekan kädensijassa ja taontakoristeissa. Muita tulia tai muita miekkoja ei näkynyt. Käsi Cirin poskella tuoksui nahalle ja tuhkalle. Ei verelle.

”Geralt...”

”Se oli vain unta. Näit painajaista.”

Ciri tärähti rajusti ja kääpertyi entistä tiukemmalle kerälle.

Unta. Vain unta.

Nuotio oli ehtinyt jo hiipua ja koivuhalot muuttua läpikuultavan punaisiksi, ne räsähtelivät ja syöksivät pieniä, sinertäviä liekkejä. Liekit valaisivat Cirin huopaa ja vuotaa kohentavan miehen valkoiset hiukset ja terävän profiilin.

”Geralt, minä...”

”Olen ihan tässä vieressä. Nuku nyt. Sinun pitää levätä. Edessä on vielä pitkä matka.”

Kuulen musiikkia, Ciri ajatteli yhtäkkiä. Kohinan keskellä... soi musiikki. Joku soittaa luuttua. Kuuluu myös ääniä. Cintran

prinsessa... Kohtalon lapsi... Vanhemman veren lapsi, haltiain verta. Geralt Rivialainen, Valkoinen susi, hänen kohtalonsa. Ei, se on vain legenda. Runoilijan mielikuvituksen tuotetta. Ciri on kuollut. Hänen tapettiin kotikaupunkinsa kadulla, kun hän oli pääsemässä...

Pidä kiinni... Pidä...

”Geralt?”

”Niin?”

”Mitä se mies teki minulle? Mitä siinä oikein tapahtui? Mitä hän... teki minulle?”

”Kuka?”

”Se ritari... Musta ritari, jolla oli sulkia kypärässään... En muista mitään. Hän huusi... ja katsoi minuun. En muista, mitä sitten tapahtui. Muistan vain, että minua pelotti... Ihan hirveästi...”

Mies kumartui, ja nuotion liekit kiittelivät hänen silmissään. Ne silmät olivat oudot. Hyvin oudot. Aikaisemmin Ciri oli pelännyt niitä, ei ollut halunnut katsoa niihin. Mutta se oli kauan sitten. Hyvin kauan sitten.

”En muista yhtään mitään”, Ciri kuiskasi ja etsi käteensä Geraltin käden; se oli kova ja karhea kuin höyläämätön puu. ”Se musta ritari...”

”Näit unta. Nuku nyt rauhassa. Se kaikki on nyt ohi.”

Ciri oli kuollut samat vakuuttelut jo monta kertaa. Niitä oli toisteltu, kun häntä oli rauhoitettu hänen taas kerran herättyään omaan huutoonsa keskellä yötä. Mutta nyt kaikki oli toisin. Nyt hän uskoi siihen, mitä hänelle sanottiin. Siksi, että nyt sen sanoi Geralt Rivialainen, Valkoinen susi. Noituri. Mies, joka oli hänen kohtalonsa. Jolle hänet oli ennalta määrätty. Noituri Geralt, joka oli löytänyt hänet sodan, kuoleman ja epätoivon keskeltä, ottanut hänet mukaansa ja luvannut, etteivät he koskaan enää eroaisi.

Ciri nukahti puristaen Geraltin kättä kädessään.

*

Bardi lopetti laulun. Hän kumarsi kevyesti ja soitti sitten vielä kerran luutullaan balladin johtoteeman hiljaa ja herkästi, sävelaskelen verran korkeammalta kuin häntä säestävä oppipoika.

Kukaan ei hiiskahtanutkaan. Pois haipuvan musiikin lisäksi kuului vain lehtien havinaa ja valtavan tammen oksien natinaa. Kunnes yhtäkkiä hiljaisuuden lävisti määkäisyllään vuohi, joka oli paksulla liealla kiinni vaunuissa ikivanhan puun juurella. Samaan aikaan, kuin merkin saatuaan, yksi laajaan puoliympyrään asettuneista kuulijoista nousi seisomaan. Hän heitti koboltinsinisen, kultakaluunoin koristellun takin olalleen ja kumarsi jäykän arvokkaasti.

”Suuret kiitokset sinulle, mestari Valvatti”, mies sanoi soinnukkaalla mutta hiljaisella äänellä. ”Sallittakoon, että minä, Radcliffe Oxenfurtilainen, Magian salaisuuksien mestari, kaikkien läsnäolijoiden puolesta ilmaisen kiitoksen ja tunnustuksen suurlle taiteellesi ja lahjakkuudellesi.”

Velho antoi katseensa kiertää läsnäolijoissa, joita oli reilusti toistasataa; osa istui vaunuilla, osa seisoskeli tammen juurella tiiviissä puolikaaressa. Kuulijat nyökyttelivät ja kuiskivat. Pari heistä alkoi taputtaa käsiään, toiset taas tervehtivät soittajaa ylös kohotetuin käsin. Liikuttuneet naiset niiskuttivat ja pyyhkivät silmäkulmiaan millä käteen osui, säädyn, ammattikunnan ja varallisuuden mukaisesti: talonpoikien muijat kyynärvarrella tai kämmenselällä, kauppiaiden rouvat pellavaisilla nenäliinoilla, haltia- ja vallas naiset batistiliinasilla, ja oltermanni Vilibertin kolme tytärtä, joiden isä oli maineikkaan trubaduurin esityksen tähden keskeyttänyt seurueensa haukkametsästysretken, niis-tivät lujaa ja sydäntäsärkevästi aistikkaisiin, myrkynvihreisiin villaliinasiinsa.

”Tuskin liioittelen, mestari Valvatti, kun sanon sinun liikuttaneen meitä sydänjuuria myöten”, velho jatkoi. ”Pakotit meidät ajattelemaan ja pohdiskелеmaan, kosketit sydämiämme. Sallittakoon, että esitän sinulle kiitollisuutemme ja kunnioituksemme.”

Trubaduuri nousi seisomaan ja kumarsi niin että hänen erikoisenmallisen hattunsa haikaransulat hipoivat polvia. Oppipoika keskeytti soiton, avasi suunsa leveään hymyyn ja kumarsi hänkin, mutta mestari Valvatti mulkaisi häneen uhkaavasti ja mutisi jotain suupielestään. Poika painoi päänsä ja alkoi taas hiljaa näppäillä luuttunsa kieliä.

Kuulijoihin alkoi tulla eloa. Karavaanikauppiat kuiskuttelivat ensin keskenään ja vierittivät sitten tammen alle muhkean oluttynnyrin. Radcliffe-velho syventyi hiljaiseen keskusteluun oltermanni Vilibertin kanssa. Oltermannin tyttäret lakkasivat niiskuttamasta ja tuijottivat Valvattia palvoen. Bardi ei huomannut sitä, sillä hän oli parhaillaan keskittynyt hymyilemään, murahtelemaan ja väläyttelemään hampaitaan ylhäisesti vaikeavien kiertolaishaltioiden suuntaan ja varsinkin eräälle haltianaisista, tummatukkaiselle ja suurisilmäiselle kaunottarelle, jolla oli päässään pieni, kärpännahkainen myssy. Valvatilla oli kilpailijoita – suurten silmien ja kauniin kärpännahkamyssyn kantajan olivat panneet merkille ja hänelle keikistelivät myös monet Valvatin yleisöstä, ritarit, teinit ja leikarit. Haltianainen oli selvästi mielissään herättämästään huomiosta, hypelsi puseronsa pitsisiä kalvosimia ja räpytteli silmiään, mutta seurueen miespuoliset haltiat sulkiivat hänet pian piiriinsä eivätkä peitelleet epäluuloaan liehittelijöitä kohtaan.

Bleobheris-tammen ympärillä levittäytyvä metsänaukio, jolla usein pidettiin kansankokouksia ja jolle vaeltajat ja matkalaiset tapasivat kokoontua, oli kuulu suvaitsevaisesta ja avaramielisestä ilmapiiristään. Ikivanhasta puusta huolehtivat druidit kutsuivat paikkaa Ystävyuden aukioksi ja osoittivat mielellään vieraanvaraisuuttaan kaikille tulijoille. Mutta jopa poikkeuksellisimmissa tapahtumissa, kuten kuulun trubaduurin juuri päättyneessä konsertissa, matkalaiset pitäytyivät kuitenkin omissa, selvästi erillään pysyttelevissä ryhmissään. Haltiat olivat toisten haltioiden seurassa. Kääpiökäsityöläiset seisoskelivat hampai-

siin asti aseistautuneiden heimolaistensa kanssa, jotka oli värvätty turvaamaan kauppakaravaanin kulkua, ja sietivät läheisyydessään korkeintaan kaivoksissa työskenteleviä maahisia ja maalaispuolituksia. Kaikki epäihmiset yksissä tuumin suhtautuivat ihmisiin pitkin hampain. Ihmiset taas vastasivat epäihmisille samalla mitalla, mutta heidänkään joukossaan ei ollut havaittavissa minkäänlaista sekoittumista. Aatelisto vilkuili kauppiaita ja kaupustelijoita nenänvarttaan pitkin, ja sotamiehet ja palkkasotilaat pysyivät visusti erossa haiseviin turkkeihin sonnustautuneista paimenista. Harvat velhot ja velhokisällit eristäytyivät tyystin muista ja suhtautuivat samalla ylemmyydellä muihin läsnäolijoihin. Taustan kaikille muodosti talonpoikien tiukka, tummanpuhuva, synkkä ja mykkä rivistö. Päidensä ylle kohoavan harava-, talikko- ja varstametsän ansiosta he muistuttivat sotajoukkoa ja vähät välittivät kenestäkään tai mistään.

Kuten tavallista, lapset olivat poikkeus. Heti kun bardin esityksen ajan voimassa ollut hiljaisuuskäsky oli kumottu, nassikat painelivat villisti kiljähdellen kohti metsää antautuakseen siellä innolla leikkiin, jonka sääntöjä ei kukaan lapsuuden onnenpäivät taakseen jättänyt saattanut käsittää. Pikkuiset ihmiset, haltiat, kääpiöt, puolituksiset, maahiset, puolhaltiat, neljänneshaltiat ja koko muu kaikenkarvainen lapsikatra ei ollut kuullutkaan rotuun ja yhteiskunnalliseen asemaan perustuvista jaotteluista ja viis veisasi niistä. Toistaiseksi.

”Naulan kantaan!” huudahti yksi metsänaukiolle kokoon-tuneista ritareista, langanlaiha hongankolistaja punamustassa jakussa, jota koristi kolme seisoma-asentoon noussutta leijonaa. ”Oivallisesti sanottu, herra velho! On todettava suoraan sydäimestä, että kauniita ovat balladinne, arvon herra Valvatti. Jos joskus satutte Kaljusarven seudulle, niin poiketkaa isäni kastelliin, älkää yhtään epäröikö. Pidämme teitä hyvänä kuin prinssiä konsanaan – tai mitä minä puhun, kuin itseään kunin-gas Vizimiriä! Vannon kautta miekkani, että olen kuullut monia

minstreleitä, mutta ei heitä voi alkuunkaan verrata teihin, arvon mestari. Ottakaa meiltä jalosyntyisiltä ritareilta vastaan kunnioituksemme ja ihailumme taidettanne kohtaan!”

Trubaduuri aisti oikean hetken koittaneen ja murahti oppipojalleen. Poika laski luutun maahan ja otti käteensä pienen rasian, jolla oli tarkoitus kerätä kuulijoilta kouriintuntuvampia osoituksia arvostuksesta. Hän epäröi hetken, antoi katseensa kulkea väkijoukossa, pani sitten rasian pois ja tarttui vieressä jököttävään saaviin. Mestari Valvatti väänsi suunsa armolliseen hymyyn merkiksi siunauksesta nuorukaisen oivallukselle.

”Mestari!” huusi eräs tukeva nainen vaunuista, joiden kyljessä oli teksti: ”Vera Loewenhaupt ja Pojat.” Vaunut olivat kukkurallaan korituotteita. Poikia ei näkynyt missään, heillä oli varmaankin kiire tuhlata äitinsä kokoama omaisuus. ”Mestari Valvatti, kuinka nyt näin? Jättekö meidät epävarmuuteen? Eihän balladinne näin voi loppua? Laulakaa meille, mitä sitten tapahtui!”

”Laulut ja balladit eivät lopu ikinä, arvon rouva”, taiteilija sanoi ja kumarsi, ”sillä runous on ikuista ja kuolematonta, eikä sillä ole alkua eikä loppua...”

”Mutta mitä sitten tapahtui?” tivasi kauppiasrouva sinnikkäästi samalla kun pudotteli oppipojan pitelemään saaviin kolikkoja niin että kilinä kävi. ”Kertokaa ilman säveltä, jos teillä ei ole enää lauluhaluja. Lauluissanne ei mainittu ketään nimeltä, mutta mehän tiedämme, että kuvailemanne noituri ei ole kukaan muu kuin kuulu Geralt Rivialainen, ja velhonainen, jota hän niin palavasti rakastaa, on yhtä lailla kuuluisa Yennefer. Yllätyksen lapsi, joka oli luvattu noiturille ja joka oli hänen kohtalonsa, oli Cirilla, vihollisen tuhoaman Cintran onneton prinsessa. Eikö näin ole?”

Valvatti hymyili ylevän salaperäisesti.

”Laulan yleispätevistä asioista, oi teidän avokätisyytenne”, hän totesi. ”Tunteista, jotka voivat sattua kenen tahansa osalle. En laula kenestäkään tietystä ihmisestä.”

”Juuri näin!” joku karjahti väkijoukosta. ”Kaikki tietävät, että kyse oli noituri Geraltista!”

”Niin, niin!” vikisivät kuorossa oltermanni Vilibertin tyttäret, jotka kuivattelivat kyynelistä kostuneita liinojaan. ”Laulakaa vielä, mestari Valvatti! Mitä sitten tapahtui? Löysivätkö noituri ja velho Yennefer lopulta toisensa? Saivatko he rakastaa toisiaan? Olivatko he onnellisia? Haluamme tietää! Mestari! Mestari!”

”Kittiä kanssa!” huudahti syvällä kurkkuäänellä kääpiöiden johtaja; hänen punainen, vyötäisille yltävä partansa tärisi. ”Silkkaa akkojen höpinää tuollaiset prinsessat, velhot, kohtalo ja rakkaus, kukkua kaikki. Anteeksi nyt vain, herra runoilija, mutta ne ovat runonrustaajien keksimää potaskaa, joka on seipitetty siksi että kuulostaisi kauniilta ja liikuttavalta. Kun taas sotiin liittyvät asiat, kuten Cintran verilöyly ja ryöstö tai Marnadalin ja Soddenin taistelut, ne te vasta kauniisti esititte, herra Valvatti! Haa, ei tee yhtään häijyä antaa pari hopeakillinkää laulusta, joka saa vanhan sotamiehen sydämen pamppailemaan! Huomasin kyllä, että ette panneet säkeen vertaa omianne, sanon minä, Sheldon Skaggs, joka osaan erottaa valheen totuudesta, olin näet Soddenissa, taistelin Nilfgaardin joukkoja vastaan tappara kädessä...”

”Minä, Donimir Troylainen, olin Soddenin kummassakin taistelussa, mutta en nähnyt teitä siellä, herra kääpiö”, huusi laiha ritari, jolla oli jakussaan kolme leijonaa.

”Koska jätte kaiketikin vartioimaan leiriä!” Sheldon Skaggs totesi. ”Minä taas olin etulinjassa, siellä missä oli kaikkein kuumimmat paikat!”

”Varo sanojasi, partasuu!” sanoi Donimir Troylainen punnehtuen ja kohentaen ritarinvyötään, josta riippui miekka. ”Ja katso kenelle ne sanot!”

”Katso itse!” Kääpiö taputteli kädellään vyön taakse pistettyä tapparaa, kääntyi tovereidensa puoleen ja virnisti. ”Näet-

tekö? Mikäkin ritari! Turkin hihaan tuollaiset pitäisi panna ja nussia uudestaan! Oikein vaakuna ja kaikki! Kolme leijonaa kilvessä! Kaksi on paskalla, kolmas murisee!”

”Rauhallisesti, rauhallisesti!” sanoi harmaatukkainen, valkoiseen viittaaan pukeutunut druidi ja pani riidan poikki. ”Ei tuollainen sovi, hyvät herrat! Ei täällä, Bleobherisin tammen alla, tammen joka on vanhempi kuin kaikki tämän maailman riidat ja torat! Eikä varsinkaan runoilija Valvatin ollessa läsnä. Hänen balladinsa tulee opettaa meille rakkautta, ei riitaa.”

”Oikein!” sanoi druidin tueksi lyhyt, paksu pappi, jonka kasvot kiiltelivät hiestä. ”Katsokaa, vaan ei ole teillä silmiä, kuuluu, vaan korvanne ovat kuurot. Koska ei teissä ole jumalien rakkautta, koska olette kuin tyhjä tynnyrit...”

”Tynnyreistä puheen ollen kierittäköpää tänne vielä yksi, arvon herra kiltalaiset”, vikisi pitkänenäinen maahinen, jonka vaunua koristi teksti: ”Rautatarvikkeita. Valmistus ja myynti.” ”Runoilija Valvatin kurkkua varmasti jo kuivaa, ja liikutus on saanut meidänkin kurkkumme samaan tilaan!”

”Totta totisesti, kuin tyhjä tynnyrit, minä teille sanon!” pappi jatkoi vaientaen maahisen; hänellä ei ollut aikomustakaan lopettaa saarnaansa. ”Ette ole käsittäneet yhtään mitään Valvatti-herran balladeista ettekä liioin mitään oppineet. Ette ymmärtäneet, että hänen balladinsa kertovat ihmisen osasta, siitä että olemme pelkkiä leikkikaluja jumalten käsissä ja että maamme ovat heille vain leikkikenttä. Balladit kertoivat kohtalosta, meidän kaikkien kohtalosta, ja vaikka legenda noituri Geraltista ja prinsessa Cirillasta olikin kuvattu todellisen sodan taustaa vasten, se oli sittenkin vain metafora, runoilijan mielikuvituksen tuotetta, ja sen tarkoitus oli...”

”Nyt kyllä panet omiasi, pyhä mies!” Vera Loewenhaupt kiljui vaunujensa korkeuksista. ”Mikä legenda? Mitä ihmeen mielikuvituksen tuotetta? Minä jos kuka tunnen Geralt Rivialaisen, näin hänet omin silmin Wyzimassa, kun hän kumosi kuningas

Foltestin tyttären päälle langetetun kirouksen. Ja sitten tapasin hänet kerran karavaanireitillä, missä hän killan pyynnöstä surmasi erään julman griipin joka hyökkäili karavaanien kimp- puun. Hän pelasti teollaan monen hyvän ihmisen hengen. Mes- tari Valvatin laulut olivat totta alusta loppuun, silkkaa totta.”

”Minä vahvistan tuon”, sanoi hoikka soturinainen, jonka musta tukka oli ensin kammattu sileäksi taakse ja palmikoitu sitten paksuksi letiksi. ”Myös minä, Rayla Lyrialainen, tun- nen Geraltin, Valkean suden, kuulun hirviönmetsästäjän. Olen nähnyt monta kertaa myös velho Yenneferin, sillä olen asunut Aedirnissa, Vengerbergin kaupungissa, missä hänen kotinsa on. Minulla ei kuitenkaan ole mitään tietoa siitä, että nuo kaksi oli- sivat olleet rakastuneita toisiinsa.”

”Mutta kyllä se varmasti on totta”, tokaisi äkisti soinnuk- kaalla äänellään kaunis haltianainen kärpännahkamyssyssä. ”Noin kaunis rakkausballadi ei voi olla keksitty.”

”Ei niin!” toistelivat haltian tueksi oltermanni Vilibertin tyt- taret ja aivan kuin käskystä painoivat liinat silmäkulmilleen. ”Ei mitenkään voi!”

”Arvon velho!” sanoi Vera Loewenhaupt kääntyen Radclif- fen puoleen. ”Rakastivatko he toisiaan vai eivät? Te varmasti- kin tiedätte, miten asia oikeasti oli tuon noiturin ja Yenneferin välillä. Raottakaa salaisuuden verhoa!”

”Jos laulussa sanotaan, että rakastivat, niin sitten he rakasti- vat, ja rakkaus kestää läpi vuosisatojen”, velho vastasi hymyil- len. ”Sellainen on runouden voima.”

”Huhu kertoo, että Yennefer Vengerbergiläinen kaatui Sod- denin kukkulalla”, tokaisi väliin oltermanni Vilibert. ”Siellä kaa- tui useitakin velhonaisia...”

”Se ei pidä paikkaansa,” Donimir Troylainen huudahti. ”Muistokivessä ei ole hänen nimeään. Olen kotoisin sieltä- päin, olen käynyt kukkulalla monta monituista kertaa ja luke- nut kiveen hakatut nimet. Siellä kaatui kolme velhonaista. Triss

Merigold, Lytta Neyd, jota myös Punakoralliksi sanottiin, ja ... hmm... Kolmas nimi luikahti muististani...”

Ritari vilkaisi velho Radcliffea, mutta tämä vain hymyili sanomatta sanaakaan.

”Noituri, jota tuo Yennefer lempi, on kuulemma jo potkaisut tyhjää”, Sheldon Skaggs huusi yhtäkkiä. ”Olen kuullut, että hänet nuijittiin kuoliaaksi jossakin Joentaassa. Hän tappoi aina vaan niitä hirviöitään, kunnes karahti kirves kiveen. Niin se on, ihmiset: joka miekkaan tarttuu, se miekkaan hukkuu. Jokainen kohtaa joskus parempansa ja saa maistaa raudasta.”

”En usko”, solakka taistelija tyttö sanoi vääntäen kalpeat huulensa irveeseen, sylkäisi sapekkeasti ja pani rahisten ristiin silmukkapanssarin verhoamat käsivartensa. ”En usko, että Geralt Rivialainen olisi voinut kohdata parempansa. Olen nimitäin sattunut näkemään, miten kyseinen noituri käyntelee miekkaansa. Hän on kerta kaikkiaan epäinhimillisen nopea...”

”Hyvin sanottu”, velho Radcliffe sanoi väliin. ”Epäinhimillisen. Noiturit ovat mutantteja, siksi heidän reaktionopeutensa...”

”En ollenkaan ymmärrä, mistä puhutte, herra maagikko”, tyttö sanoi ja väänsi suunsa entistä ikävämpään virneeseen. ”Sananne ovat liian oppineita. Tiedän yhden asian: ainutkaan miekkailija, jonka olen tuntenut tai tunnen, ei ole Geralt Rivialaisen eli Valkoisen suden veroinen. Siksi en usko, että kukaan voisi voittaa häntä taistelussa, kuten herra kääpiö väittää.”

”Kun vihulaista piisaa kuin piruu, miekkamieheltä kuset housuun liru, niin kuin haltiat tapaavat sanoa”, Sheldon Skaggs lausui juhlallisesti.

”Haltiat eivät yleensä ilmaise itseään noin rahvaanomaisesti”, totesi pitkä, vaaleatukkainen Vanhemman kansan edustaja, joka seisoi kauniin kärpännahkamyssyn vieressä.

”Ei! Ei!” vingahtelivat vihreiden huiviensa takaa oltermanni Vilibertin tyttäret. ”Noituri Geralt ei ole voinut kuolla! Hän löysi hänelle ennaltamäärätyn Cirin ja sen jälkeen velho Yen-

neferin, ja kaikki kolme elivät pitkän ja onnellisen elämän! Eikö totta, mestari Valvatti?”

”Mutta sehän oli balladi, arvon neidot!” sanoi haukotellen olutta janoava maahinen, rautatarvikkeiden valmistaja. ”Ei kai balladeista pidä etsiä totuutta? Totuus on totuus, runot taas runoja. Ajatellaan nyt vaikka sitä... mikäs hänen nimensä nyt oli...? Ciri? Tuo kuulu Yllätys. Hänet runoilijamme on keksinyt ihan omasta päästään. Kävin Cintrassa monta kertaa ja tiedän, että sikäläinen kuningas ja kuningatar olivat lapseton pari, heillä ei ollut sen paremmin poikaa kuin tytärtäkään...”

”Valetta!” huudahti punatukkainen mies, jolla oli yllään hylkeennahkatakki ja päänsä ympärillä ruudullinen huivi. ”Kuningatar Calantheella, Cintran leijonalla, oli tytär nimeltä Pavetta. Hän ja hänen miehensä kuolivat merellä myrskyssä, meren syvyydet nielaisivat heidät molemmat.”

”Tässä näette, että en valehdellut!” rautatarvikkeet huusi ja haastoi muut todistajakseen. ”Cintran prinsessan nimi oli Pavetta eikä Ciri!”

”Cirilla, jota myös Ciriksi kutsutaan, oli tämän hukkuneen Pavettan tytär”, punatukkainen selitti. ”Ciri oli Calanthen tytärtäntyttö. Hän ei itse ollut Cintran prinsessa vaan prinsessan tytär. Juuri hän oli noiturille ennaltamäärätty Yllätyksen lapsi, ja jo ennen kuin hän oli syntynyt, kuningatar lupasi antaa hänet noiturille, juuri niin kuin herra Valvatti meille lauloi. Mutta noituri ei kuitenkaan löytänyt Ciriä eikä siis voinut ottaa häntä mukaansa, ja tässä kohtaa herra runoilija osui harhaan.”

”Osui harhaan, ja miten harhaan osuikaan”, huikkasi väliin eräs jäntevä nuorukainen, asustaan päätellen kisälli, joka ennen lopputyötään ja kisällinkoetta oli lähtenyt vaellukselle. ”Noituri vältti kohtalonsa. Cirilla sai surmansa Cintran piirityksessä. Ennen kuin kuningatar Calanthe heittäytyi alas tornista, hän omakätisesti surmasi prinsessan, jottei tämä joutuisi nilfgaardilaisten kynsiin.”

”Ei, se ei mennyt ollenkaan noin”, punatukkainen protestoi. ”Prinsessa tapettiin verilöylyssä, kun hän oli pyrkimässä pakoon kaupungista.”

”Niin tai näin, noituri ei Cirillaansa löytänyt! Runoilija siis valehteli!” huusi rautatarvikkeet.

”Mutta miten kauniisti hän valehtelikaan”, sanoi kärpännahkamyssyinen haltianainen ja nojautui pitkää haltiamiestä vasten.

”Nyt ei puhuta runoudesta vaan tosiseikoista!” kisälli huusi. ”Minä sanon, että prinsessa kuoli oman isoäitinsä kädestä. Jokainen, joka oli Cintrassa, voi vahvistaa sen!”

”Mutta minäpä sanon, että prinsessa sai surmansa kadulla yrittäessään päästä pakoon”, punatukkainen julisti. ”Tiedän sen, sillä vaikka en olekaan alkujani Cintrasta, olin Skelligen jaarlin joukoissa, jotka tukivat Cintraa sodan aikana. Kuten kaikki tietävät, Cintran kuningas Eist Tuirseach oli kotoisin Skelligen saarilta ja jaarlin setä. Minä taistelin jaarlin joukoissa Marnadalissa ja Cintrassa ja sitten, Cintran sorruttua, Soddenissa...”

”Taas yksi sotaveteraani”, Sheldon Skaggs murahti ympärilleen tungeksiville kääpiöille. ”Pelkkiä sankareita ja sotaurhoja. Miehet hei! Onko täällä yhtäkään, joka ei olisi taistellut Marnadalissa tai Soddenissa?”

”Ei ole aihetta irvailla, Skaggs”, sanoi moittien pitkä haltiamies pidellen kainalossaan kärpännahkamyssyistä kaunotarta tavalla, jonka tarkoitus oli hälventää ihailijoiden mahdolliset epäilykset. ”Älä luulekaan, että olet ainoa joka taisteli Soddenissa. Ei tarvitse lähteä merta edemmäs kalaan, sillä minäkin otin osaa kyseiseen taisteluun.”

”Milläköhän puolella, olisi hauska tietää”, oltermanni kuis-kasi kovaan ääneen Vilibert Radcliffelle, mutta haltiamies ei ollut kuulevinaan.

”Kuten yleisesti tiedetään, Soddenin toiseen taisteluun saapui yli satatuhatta sotamiestä, ja heistä ainakin kolmekymmentätuhatta kaatui tai haavoittui”, haltiamies jatkoi edes vilkaise-

matta oltermannin ja velhon suuntaan. ”Herra Valvatti ansaitsee kiitoksen siitä, että hän on omistanut yhden balladeistaan tälle kuuluisalle mutta kauhealle taistelulle. Sen paremmin laulun sanoissa kuin sävelmässäkään en kuullut ylistystä vaan varoituksen. Toistan: saakoon herra runoilija kunnian ja iankaikkisen maineen balladistaan, joka kenties auttaa meitä tulevaisuudessa välttämään tragedian, jollainen tuo julma ja tarpeeton sota oli.”

”Totta tosiaan”, oltermanni Vilibert sanoi napittaen haltiamiestä haastavasti. ”Arvon herra onnistui löytämään balladista kiinnostavia asioita. Tarpeeton sota, niinkö? Tulevaisuudessa haluaisitte välttää tragedioita? Onko ymmärrettävä, että jos Nilfgaard kävisi toistamiseen kimpppuumme, suosittelisitte antautumista? Sitä että nöyrästi ottaisimme Nilfgaardin ikeen kannettavaksemme?”

”Elämä on korvaamattoman kallis lahja, ja sitä tulee suojella”, haltia sanoi kylmästi. ”Mikään ei oikeuta verilöylyjä ja joukkomurhia, ja sellaisia olivat Soddenin molemmat taistelut, sekä hävitty että voitettu. Te ihmiset jouduitte kummassakin uhraamaan tuhansia henkiä. Menetitte käsittämättömän kokoisen potentiaalin...”

”Haltiain höpötystä!” purskahti Sheldon Skaggs. ”Mitä typeryyksiä! Se oli hinta, joka oli pakko maksaa jotta toiset voisivat elää arvokkaasti ja rauhassa eivätkä olisi joutuneet nilfgaardilaisten kahleisiin tai sokeuttamiksi, ruuskittaviksi rikki- ja suolakaivoksiin. Ne, jotka kokivat sankarikuoleman ja jotka Valvatin ansiosta elävät ikuisesti muistoissamme, opettivat meidät puolustamaan kotejamme. Laulakaa balladejanne, herra Valvatti, laulakaa niitä kaikille. Ei oppi ojaan kaada, vaan tulee vielä olemaan meille hyödyksi, saatte nähdä! Sillä jos ei tänään niin huomenna nilfgaardilaiset käyvät uudestaan kimpppuumme, sanokaa minun sanoneen! Nyt he nuolevat haavojaan ja keräävät voimiaan, mutta lähellä on päivä, jolloin saamme taas nähdä heidän mustat viittansa ja sulkakoristeiset kypäränsä!”